

Til Folketingets Socialudvalg

Ang. L 154 – hjemmetræning og –undervisning af børn med alvorlige handicap

ABA-foreningen, som organiserer forældre til børn med autisme, har med stor glæde og interesse fulgt fremlæggelsen, første- og udvalgsbehandlingen af L 154. Når loven bliver vedtaget, vil den være en stor hjælp for de forældre, der ønsker at give deres barn med autisme et intensivt, hjemme-baseret tilbud.

Lovforslaget i sin nuværende form vil på de fleste punkter opfylde behovene hos forældre til børn med autisme. Vi vil dog - inden der skrives betænkning - advare imod to uhensigtsmæssigheder i lovforslaget.

1. Ingen ankeret vedr. afgørelser om specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand i hjemmet

Ankemuligheder tjener to formål: retssikkerhed for borgerne og ensliggørelse af lovadministrationen i kommunerne. Når der med L 154 ikke samtidig indføres ankeret for forældre til børn med alvorlige handicap og som undervises i hjemmet, vil der på landsplan udvikle sig helt forskellige kommunale lovfortolkninger og dermed stor forskel i hvordan lovgivningen administreres. Når der er tale om kommunale ydelser, hvor kommunen har en frihed til at lægge et kommunalt serviceniveau er det forståeligt, at der ikke er ankeret fordi der her netop ikke skal ske en synkronisering mellem de forskellige kommuner. Men i dette tilfælde drejer det sig netop om en lovbestemt og individuel ret til specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Der skal ske en individuel vurdering af barnets behov og ifølge lovforslaget skal tilbuddets omfang og indhold svare til, hvad der almindeligvis tilbydes elever i folkeskolen.

Undervisningsministeriet skriver som svar på Socialudvalgets spørgsmål 3, at tilbuddet om specialundervisning m.v. ”skal ses som et supplement til den undervisning, som forældrene selv har påtaget sig at udføre. Blandt andet på grund af det begrænsede omfang af den omhandlede specialundervisning finder jeg ikke grundlag for at indsætte en hjemmel i friskoleloven, der giver adgang for forældrene til at indbringe kommunalbestyrelsens afgørelser om specialundervisning for klagenævnet for vidtgående specialundervisning.” Der henvises desuden til, at efter den seneste revision af folkeskoleloven kan kommunalbestyrelsens afgørelser kun indbringes for Klagenævnet for vidtgående specialundervisning, hvis elevens undervisning kun kan gennemføres med støtte i den overvejende del af undervisningstiden.

Her overser ministeriet, at målgruppen for L 154s bestemmelser om hjemmetræning og – undervisning netop er børn med betydelig og varig funktionsnedsættelse – dvs. børn, der tidligere blev betegnet som ”amtsbørn” fordi de havde ret til vidtgående specialundervisning, og som dermed automatisk har ankeret. De børn, der modtager hjemmeundervisning efter L 154, vil være børn, der normalt er placeret i specialskoler og specialklasser og disse børns forældre har altid ankeret. Hvis der ikke gives ankeret til specialpædagogiske tilbud efter L 154 vil der altså blive etableret en forskelsbehandling mellem de børn, der modtager et specialpædagogisk tilbud i folkeskolen og de børn, der modtager et tilsvarende tilbud i hjemmet. Denne urimelige forskelsbehandling kommer

også til at gælde mellem førskolebørn, hvis forældre har ankeret både i forhold til ydelser efter serviceloven og folkeskoleloven (§ 4, stk. 1 i folkeskoleloven om folkeskolens specialpædagogiske bistand til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen) og skolebørn, hvis forældre ikke har ankemuligheder vedr. afgørelser om specialpædagogiske ydelser fra kommunen.

2. Uheldigt økonomisk incitament til at prioritere forældretræning frem for hjælpere

Til forskel fra den embedsmandsrapport, som ligger til grund for L 154, så indebærer lovforslaget, at kommunerne kan få 50% statsrefusion for udgifter til forældres hjemmetræning og –undervisning af deres børn med handicap (efter bestemmelserne om tabt arbejdsfortjeneste) mens kommunerne ikke får statsrefusion for udgifter til træningsredskaber, kurser, hjælpere m.v.

Hjemmetræning og –undervisning kan tilrettelægges som forskellige kombinationer af en arbejdsindsats fra forældre og hjælpere. Hvis der kun gives statsrefusion til kommunale udgifter, der kompenserer forældrenes løntab, vil dette være et kraftigt incitament til at kommunerne prioriterer hjemmetræningstilbud, der enten udelukkende og overvejende indbefatter forældretræning og –undervisning. Selv om formålet med hjemmetræning i de fleste tilfælde er at sikre forældrenes involvering i deres handicappede barns udvikling ved selv at deltage i træningsindsatsen, så er der tale om et uheldigt økonomisk incitament. Forældre til svært handicappede børn har brug for aflastning og for at have et socialt og arbejdsmæssigt liv uden for hjemmet. Hvis en eller begge forældre skal træne deres barn på fuld tid, kan det let ende med social isolation og efterfølgende problemer med at få fodfæste på arbejdsmarkedet. I den forbindelse skal man huske, at tabt arbejdsfortjeneste ikke optjener dagpengere og efter en periode på tabt arbejdsfortjeneste mister forældrene derfor dagpengere. Derfor er det altafgørende for forældre til svært handicappede børn, der træner barnet i hjemmet, at de får mulighed for at bevare tilknytningen til arbejdsmarkedet i form af deltidsarbejde.

Den ideelle form for hjemmetræning og –undervisning omfatter derfor en kombination af forældretræning og involvering af hjælpere til træningen. Derfor bør de to primære udgiftsformer til hjemmetræning og –undervisning ligestilles i den forstand, at der også ydes statsrefusion for kommunale udgifter til træningsredskaber, kurser, hjælpere m.v.. I den tværministerielle embedsmandsrapport, der ligger til grund for lovforslaget, og i de økonomiske konsekvensberegninger af lovforslaget er det forudsat, at kommunale udgifter til både tabt arbejdsfortjeneste og til træningsredskaber, kurser, hjælpere m.v. udløser statsrefusion på 50 % (s. 62 i *Anbefalinger og forslag til kvalificering af undervisnings- og træningsindsatsen for børn med svære handicap*, Socialministeriet 2007)

Venlig hilsen

Jan Østergaard
Formand for ABA-foreningen